

CÜMLE

- Oyun oynamayı seviyorum. (**Duygu** bildiriyor.)
Bana kırtasiyeden defter al. (**İstek** bildiriyor.)
Edirne çok güzel bir şehir. (**Düşünce** bildiriyor.)
Ceren okulda ip atlıyor. (**İş** bildiriyor.)

Yukarıdaki cümleleri okuyup, inceleyelim.

Bir isteği, bir duyguyu, bir düşünceyi bildiren söz veya söz dizisine **cümle (tümce)** denir.

Cümleler en az bir kelimedenden oluşur.

Kalktım. (**tek kelime**)

Ne? (**tek kelime**)

Bir isteği, bir duyguyu, bir düşünceyi bildirmeyen söz veya söz dizisine **cümle (tümce)** diyemeyiz.

Örnek:

* **Aslı yarın köye**

Yukarıdaki sözcük dizisi cümle değildir. Aslı'nın ne yaptığını ya da ne yapacağını tam olarak belirtmiyor.

* **Aslı yarın köye gidecek.**

Yukarıdaki sözcük dizisi bir cümledir. Sözcük dizisi Aslı'nın ne yaptığını ya da ne yapacağını tam olarak belirtiyor.

BİLGİ

- ❖ Cümlelerin ilk harfi daima büyük yazılır.
- ❖ Tamamlanmış bir cümlenin sonuna **nokta** konur.
Tuvaletten çıkınca ellerinizi sabunla yıkayınız.
- ❖ Soru anlamı taşıyan cümlenin sonuna **soru işareti** konur.
Nereye gittin?
- ❖ Korku, şaşkınlık, heyecan ve sevinç gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna ise **ünlem işareti** konur.
Ablamı görünce çok sevindim!
Eyvah, otobüsü kaçırdım!

ANLAMLI VE KURALLI CÜMLE

Anlam bakımından tamamlanmış ve yapılan iş cümlelerin sonunda yer alıyorsa, bu "anamlı ve kurallı" cümle (tümce) dir.

Örnek: Aysu, top oynuyor. (anamlı ve kurallı cümle)
yapılan iş

Esat da bindi arabaya. (anamlı fakat kurallı cümle değil)
yapılan iş

Aşağıdaki cümleleri kurallı cümle olarak yazınız.

- **Dikkat:** Cümlede hangi kelimeyi çıkarırsan, o söz dizisi cümle olma özelliğini kaybediyorsa o kelimeyi **sona** yazmalısın.

aradığım kitabı bulamadım bir türlü

babam gelecekti okula yarın sabah

kardeşim güldü anlatılan fıkraya

ders çalışıyorlar çocuklar bahçede

çok seviyorum misketle oynamayı.

uçurtma şenliğine katılalım biz de

denizi seyrettim evin penceresinden

Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerden kurallı ve anlamlı cümleler (tümceler) oluşturalım.

Cümleye büyük harfle başlamayı ve cümlenin sonuna uygun noktalama işareti koymayı unutmayalım.

ve- olmalıyız- planlı -düzenli

erken - kalkar - yatan - erken

yapar - annem - güzel - yemek

ekmek- almaya - gitti - ağabeyim

vatanını - çok - severdi - milletini - Atatürk

tehlikelidir - oyun - sokaklarda - oynamak

severim - ülkemi - şeyden - her - çok

mahalleye-taşınıyorlar- bizim- Aysular-

çok -heyecanlandım- okurken- şiir

önce -daha- hiç -görmedim - onu

Aşağıdaki kelimelerden anlamlı ve kurallı cümleler oluşturup yazınız.

*Cümleye büyük harfle başlamayı ve cümlenin sonuna uygun noktalama işareti koymayı unutmayalım.

konuşmalıyız - söz - alarak - derste

.....

.....

çocukları- severdi - çok - Atatürk

.....

.....

temiz- tutmalıyız- sınıfımızı

.....

.....

bireysel- karşılamalıyız- farklılıkları- doğal

.....

.....

oyarken - eğleniyorum- oyun- çok

.....

.....

dedemin köyüne- gittik- bayramda

.....

.....

sonra - fırçalarım- dişlerimi- yemekten

.....

.....